شمار ۱ — سال اوّل

ثریا

۱۳۱۶ ❖ ۱۸۹۸

﴿ عنوان مراسلات ﴾

میرزا علی‌محمد خان کاشانی
صاحب امتیاز ونگارنده
روزنامهٔ (ثریا) در مصر
محل اداره بشارع عابدین

Mr. Ali Mohamed
Khan Kachani

Redacteur et propriétair
du Journal « Sureya »

Rue Aabedin
Le Caire (*Egypte*)

قیمت ابونه در بلاد خارجه مقدم
ودر ایران در دو قسط
دریافت میشود

﴿ قیمت ابونه سالیانه ﴾

در ممالك محروسهٔ ایران
سی شش قران ۳۶
در اسلامبول وسایر بلاد عثمانی
چهار مجید سفید ۴
درقفقاز وسایر شهرهای روسیه
ده منات ۱۰
در ممالك فرنکستان وامریکا
بیست وپنج فرنك ۲۵
در هندوستان وچین
دوازده روپیه ۱۲
در مصر واطراف مصر
چهار ریال مصری ۴

وجه پوست همه جا بعهده اداره است

﴿ روزشنبه چهاردهم جمادی‌الاخر سنهٔ ۱۳۱۶ هجری مطابق ۲۹ شهر اکتوبر سنهٔ ۱۸۹۸ مسیحی ﴾

این روزنامه هفته یکبار در روز شنبه طبع ودر یکشنبه تقسیم میشود وازهرگونه وقایع پولوتیك وسیاسی وعلوم وفنون وصنایع وادبیات وتجارت وغیره بحث میکوید مقالاتیکه نافع حال دولت وملت باشد بکمال ممنونیت قبول وطبع ونشر میشود مراسلاتیکه باداره میرسد در صورت انتشار وعدم آن صاحبش حق استرداد ندارد پاکت های بدون تمبر قبول نمیشود

﴿ فهرست مندرجات ﴾

خطبه — سبب نکارش — سیاسی — تلکرافات — مسافرت امپراطور آلمان — ایالات متحده — متفرقه — کریت وظلم اروپا — مقالهٔ مخصوصه — (نشوده) ونیل جزلی — اعلان سینویه — اعلان روزنامه

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

خطبه

سپاس وستایش خدایراکه سرلوحهٔ جریدهٔ آفرینش وافتتاح روزنامهٔ بینش بنام اوست قدرت بالغهٔ ربانیش از حضیض ثری تااوج ثریا رافروکرفته وحکمت کاملهٔ احدیتش ازتحت تراب تافوق افلاك پرده کشیده علم وتمدن رازیور وپیرایهٔ انسان قرارداده وبدین صفت بسایر مخلوقاتش مزیت بخشید عالم وجاهل ودانا وکانا بوحدانیت حضرتش معترف وخورد وبزرك ووضیع وشریف بفردانیت جنابش مذعن از وصف ذات پاکش زبان اهل امکان به (عجز الواصفون عن صفتك) کویا واز معرفت جوهر تابناکش لسان انبیا به (ماعرفناك حق معرفتك) ناطق است

سپس سلام وتحیت بر روان سرور عالم وخلاصهٔ اولاد بنی آدم محمد مصطفی صلی الله علیه وآله وسلم که پیکر نورانیش بردای (قاب قوسین او ادنی) آراسته وتارك مبارکش بتاج (لولاك لماخلقت الافلاك) پیراسته وبر خلفا وراشدین وائمهٔ دین مبین اسلام وسلاطین عظام سیما دوپادشاه عادل باذل اسلام که یکی آسمان شهامت راکوکبی است ثمین ودیکری جهان معدلت راکنی رکین دعای

این دو خسرو تاجدار فریضه مسلمانان است واطاعتشان فرض اهل ایمان قوام اسلام بسته بدوام این دو دولت است وثبات دین محمدی باتحاد این دو کشور که خداوند همواره جیششان را منصور واعدائشان را مقهور فرماید وسایر امیران اسلام بخصوص چراغ دودمان خدیویه وحکمران خطه مصریه الامیر المحتشم والخدیو المعظم (عباس حلمی) پاشا لا زالت ایام ملکه ودولته .

سبب نگارش این روزنامه

این بنده علی محمد کاشانی هنگام توقف وتحصیل در علیه اسلامبول گاه گاه که بادوستان وطن پرست ملت دوست ملاقات کرده صحبت از دولتخواهی وملت پرستی بمیان میآمد چون که مدتی در بلدان خارجه مانده ومعنی (حب الوطن من الایمان) رادانسته ولذت ثمره تمدن وتربیت راچشیده میگفتند امروز موافق شرع انور اطهر ومصالح جمهور ملک وکشور بر هر فردی از افراد ملت واجب وفریضه است که خدمت وطن را اهم عبادات والزم طاعات داند که در دارین اجری عمیم وثوابی عظیم دارد واز دست هر کس هرچه براید در خدمت کوتاهی نکند (دستت نمیرسد که بچینی گلی زشاخ باری به پای گلبن ایشان گیاه باش) وهم بمضمون آیهٔ کریمه (وذکر فان الذکری تنفع المؤمنین) . امروز برای تنبیه و آگاه نمودن ابنای وطن که غالب روش اجانب ندانند واز سیاست مغربیان که ظاهری چون چهره خوبان آراسته وباطنی چون دل دوز خیان کاسته دارند بیخبر واز مکر وکید شان غافل اند هیچ بهتر از نصیحت وذکر نیست که عموم اهل وطن را از ان فوائد مخصوصه حاصل آید وجولانگاه این میدان جرائد است چه که روزنامه آینه ایست که حسن وقبح افعال راتوان در صفحه آن نمود وپرده ایست که صورت زشت وزیبارا در متن ان توان کشید . دیده ایم فرنگان چون خواهند معیار تمدن وترقی کشوری را بفهمند ومیزان دانش وبینش مملکتی را بدست آرند اول عدد روزنامجات وشماره کتبخانه آن معین کنند پس از سنجش ازروی بصیرت گویند که فلان کشور را از فلان کشور دانش بیش وتمدن پیش است واز این رو مشخص شده که امریکائیان در تمدن وترقی بر اروپائیان سبقت گرفته اند چه شهر (نیویورک) به جمعیت از لندن کمتر ولی بشمار روزنامجات وکتبخانه ورسائل موقوته ازید بلکه چند برابر است بعلاوه زبان ملک وملت ومحکمه داد خواهی هریک صفحات روزنامه وستون های جرائد است واگر بتحقیق بنگریم علت غائی ترقی اروپا ازدیاد نشر روزنامجات وطبع مطبوعات شد

دانایان هر مملکت معایب وقبایح اعمال ملت خودرا بی مهابا نمودند وابنای ملت گوش فرا داشته نصایح آنان را شنودند ودر اصلاح کار خویش برامدند وامورات سیاسی وروحانی خود رابخوبی فیصل دادند ودر میانه ملل واقوام دیگر سربلند ومفتخر گشتند چنانکه ملت (ژاپونی) بهمین وضع ترقی کرده ازقید اسارت انگلیسها ازاد شد

دراین صورت امروز برای ما ایرانیان که طالب خدمت وطن هستیم بشرط قدرت قلم وقوت قدم خدمتی بهتر از نشر روزنامه وهمت واقدام دراین امر نیست وهمواره مشوق این بنده بی بضاعت بودند که دراین کار قدمی پیش گذارد وباقلم شکسته ونطق بسته بانتشار روزنامهٔ پردازد چون ایام تحصیل منقضی نشده بود دریغ می آمدم که تکلیف دوستان راقبول کرده بتکلف کاری کند که از عهده انجام آن بر نیاید وجواب بمداهنه وطفره میرفت

ولی ازانجا که گفتار ایشان را مقرون بصواب وخالی از غرض ومرض شخصی میدانست وفوائد این کار را عموم نیت کرد که پس از تحصیل یکی دوزبان خارجه واطلاع بر مسائل پولوتیك وسیاسی دول باین امر خیر مبادرت نماید وخواهش دوستانرا باجابت مقرون دارد

باری زمان بدراز کشید وروزگاری گذشت تا آن ایام که قصد ماندن اسلامبول را داشت بنهایت رسید ووقت آن آمد که بعهد وشرط خویش وفا کند واز عهده این دین براید چون خطه مصر امروز از هرجهت برای انتشار اخبار صحیحه احسن ممالك خارجه است ومطبوعات در طبع ورواج هرگونه اخبار مهمه ازاد وفارغ البال است بعلاوه مرکزی است که ازدو طرف بایران اقرب از جاهای دیگراست برای نشر روزنامه انتخاب شد وحروف ریزه اسلامبولی که نیکوترین حروفات جدیده است تدارك کرده به حضرت باری نشر این روزنامه که خداوندش از گزند اعداء حفظ فرماید این بنده بی بضاعت را توفیق بخشید وامیدوارم مشترکین چشم از نواقص آن پوشیده بنظر برحق خودشان دراو نگرند واگر در عبارات ان لغزشی یابند عفو عین فرماید

من الله التوفیق وعلیه التکلان

علی محمد کاشانی

صورت اعلان اشتراك این روزنامه درصفحه آخر درج ونشر میشود

سیاسی

امروز یکی از مسائل مهمه سیاسیه که جالب دقت انظار سیاسیون فرنك شده وستونهای روزنامجات ازذکر آن پرگشته همانا سیاحت اعلیحضرت گایوم امپراطور کل ممالك المان بخاك دولت علیه عثمانی وورود اعلیحضرت معظم الیه باسلامبول واحترامات فوق العاده دولت عثمانی است در پذیرائی این مهمان عزیز که دیر زمانی است منتظر ورود قدوم اویند چه بی شك وشبهه مامیدانیم که این ملاقات محض ازدیاد روابط دوستی ویگانگی وعقد اتحاد جدیدی فی مابین این دودولت بزرك است بعلاوه از خارج هم معلوم میگردد که امروز اگرچه این دودولت از حیثیت مذهب تباین کلی دارند ولی ازجهت پولوتیك بایکدیگر محتاج واز عقد اتحادی سدید وعهدی جدید ناگزیرند که منافع آن هردو دولت راعاید وشامل است

هرچند دوستی وجوشش المانیها باعثمانیها ازقدیم بوده وتازگی ندارد ولی بعد ازاتحاد فرانسه وروس وتشکیل اتحاد اثنین در مقابل اتحاد ثلاثه مشاهده میکنیم که مودت ومراوده المان باعثمانی هرروز بیش از پیش ویومافیوما درتزاید است درابنصورت چنانچه مسافرت اعلیحضرت (نیکلا) امپراطور روس نجاك فرانسه واحترامات فوق العاده جمهوری در تشریفات مقدم ایشان متضمن پولوتیك ومسائل بزرك سیاسی بود وبعد اهمیت ان ظاهر شد همچنان مسافرت اعلیحضرت (گلیوم) باسلامبول وخاك دولت علیه عثمانی دارای مطالب بزرك سیاسی است که امروز در پس پرده مخفی وفردا در ستونهای روزنامجات (برلن) واسلامبول مذکور خواهد شد انچه امروز بخیال مامیرسد این است که میان المان وعثمانی عهد تدافعی وتعرضی بسته گردد یا اگر صریح باین اسم نباشد درباطن همین خواهد بود

اما مقصود المان از این اتحاد این است که درمقابل فرانسه وروس معین ودوست قوی داشته باشد تا خیالات

دولت فرانسه از اتحاد بادولت روس در خصوص (الساس لورن) بر عهده تعویق وتأخیر بماند وهرگز در صدد انتقام وجنك بادولت المان برنیاید

دولت علیه عثمانی نیز باین اتحاد کمال مراقبت ومیل را دارد تاباستظهار این دولت مسئله مصررا مطرح مذاکره قرار داده این مهمانهای عزیزرا از خاك مصر بیرون نماید چنانکه مسافرت حضرت والاخدیو عباس حلمی پاشا باسلامبول وعتبه بوسی اعلیحضرت سلطان دلیل بزرکی باین مدعاست روزنامجات انکلیس وطرفداران ان قبل از اینکه خدیو به اسلامبول برود دل خودرا خوش داشتند که هرکز حضرت والاخدیو باسلامبول نرفته ویکسر داز اروپا به اسکندریه خواهد آمد وقتی که تلکراف ورود خدیو از علیه اسلامبول رسید قلمهای طرفداران انکلیس شکسته وزبانشان بسته کردید

اعلیحضرت سلطان چه بحضرت والا خدیو وچه بهمراهان نشان کمال مرحمت را مبذول وبهریك علی قدر مراتبهم نشان عنایت فرموده وانچه دستور العمل لازم بوده بحضرت والا خدیو دادهاند

از مسئله اقصی شرق اکرچه خبر درستی نیست واروپائیها همیشه اخباری که صرفه بحالتشان دارد نشر داده ما بقی را نسیا منسیا میکذارند ولی بااینهمه از ظاهر تلکرافات چنین مینماید که نظام حکومت چین یکباره ازهم کسسته شود واین دولت قدیم باوجود چهار صد ملیون نفوس میانه دول اروپا وژاپون قسمت کردد ژاپون در ابتدا مداخله در امور چین نمیکرد حال که کاررا دیکرکون مشاهده نموده چند فروند کشتیهای جنکی خود را بطرف بنادر چین فرستاده وتعلیمات مخفی بسفیر خود مقیم پکن داده که شاید اتحاد معنوی با چین نماید ولی از قرار تلکرافات اخیره روتر مشکل است دول اربعه روس وفرانسه والمان وایتالیا بکذارند مقاصد ژاپون چنانکه دلخواه آن است در چین پیش برود امپراطور حالیه چین در جزیره محبوس وکارهای لشکری ومهام کشور بکف کفایة والده ایشان است وتدابیر حسب ظاهر اعلیحضرت معظم الیها در اوامر ملکی حکمران

فقره (کریت) دول ثلاثه انکلیس وایطالیا وفرانسه متحداً اصرار دارند که عساکر عثمانی یکباره کریت را تخلیه نموده خود امورات انجارا اصلاح نمایند ولی دولت روس اخراج تمام عساکر دولت علیه عثمانی را هنوز صلاح نمی داند اکرچه تلکرافات اروپا در باره دولت عثمانی مورد اعتنا نیست ولی از قرار تلکراف روتر اعلیحضرت سلطان باخراج عساکر از جزیره مزبوره امر وفرمان داده اند خداوند اسلام ودول اسلامرا از شر وحیله وروباه بازی دول اجانب حفظ فرماید که بد اوضاعی پیش آورده اند

مسئله (فشوده) وپیل اشلاف الادر موقع مذاکره میانه فرانسه وانکلیس مخابرات بعض مخفی وبعضی ظاهراً جاری است اکرچه بعضی از سیاسیون میکویند احتمال میرود که میانه دواین فرانسه وانکلیس در سراین مسئله کفتکوهای نازکی کشد وبیم زدو خورد رود ولی بعقیده ما این هاتمام جنك زرکری است وحکایت لرهای لرستان که وقتی بیچارئی رامیخواهند لخت نمایند یکی مدعی میشود ودیکری مدعی علیه یکی کلاه اترا بدوستی بر میدارد یکی ساعتش را بزور وهمینطور این بیچاره در میان دوست ودشمن ایستاده تاتمام برهنه وعریان کردد چنانکه دول اروپا همین جنکهای پولوتیکی را در چین کردند وهیچ هم کار به زد

وخور دنکشید

مسئله صلح اسپانیا وامریکا هنوز بانجام نرسیده وما وزین دولتین درپاریس مشغول مذاکره هستند از قرار تلکرافات روزنامه (طیمس) از افشای مذاکرات جاریه فعلا دولتین ابا دارند چیزی که باعث اختلاف است قرض کوبا است دولت اسپانیا میکوید قرض کوبا مال خود کوباست ودولتی که قصد تصرف ان دارد باید قرض انرا نیز بر عهده بکیرد امریکا این قول را مسموع نمیداندومیکویداین قرض را که امروز اسپانیا نسبت به جزیره مزبوره میدهد فی الواقع قرض شخصی اسپانیا است ودخلی به کوبا ندارد شك نیست که امریکا موافق دلخواه شرائط صلح را قبول خواهد کرد ودولت اسپانیا هم چاره جز سر تسلیم ندارد ٠

(هرکه با پولاد باز وپنجه کرد)

(ساعد سیمین خود رارنجه کرد)

تلگرافات

پاریس ۷۱ اکتوبر

زیارت کونت (مورایوف) وزیر امور خارجه روسیه در باریس محض استحکام وتاکیدروابط دوستی ویکجهتی میانه دولتین روس وفرانسه است تا اظهار داردکه بواسطه تغیر وزارت وتفویض زمام احکام بکف کفایت فرقه (رادیکال) واضطرابات ناشی از قضیه (درایفوس)تغیری در امور سیاسی روابط حقیقی دولتین نشده است

(اسلامبول بتاریخ ایضاً)

اعلیحضرت امپراطور وامپراطریس وارد اسلامبول شدند در صورتیکه اعلیحضرت سلطان در قصر (طولمه بغچه) منتظر نزول ایشان بودند بوجهیکه دلیل بر زیادتی وداد وارتباط مینمودوپس از صحبت زیادنه کانکه نشسته از میان جمعیتی عظیم وعساکر عثمانی که همه بلباس جدید ملبس بودند کذشته وارد قصر یلدیز شدند

(لندن ۲۰ ایضاً)

دوك (دفنشیر) نطق در (کلاسکو) کرده کفته است کمان نمیرود که در مسئله (فشوده)قطع مناسبات میانه فرانسه وانکلیس بشود وحقوق انکلیس در فشوده بسبب مداولات جاریه هرکز ازمیان نخواهد رفت

حسب الحکم دوفوج از (رویال فودیلرس) مصمم سفر کریت شده اند

(چین بتاریخ ایضاً)

طبیب سفارت فرانسه امپراطور چین را زیارت کرده از قرار تقریر او ناخوشی امپراطور صعب وبد عاقبت نیست ولی قدری خون شان کم است

(خانیا بتاریخ ایضاً)

کشتی های عثمانی مشغول نقل عساکر از جزیره کریت است

(اورشلیم بتاریخ ایضاً)

برای ورود امپراطوروامپراطریس انشاء رصیف (حیفا) تمام شده .ولی هنوز انشاآت طرق از (جریکو) و (سکورفوس) و (جبل زیتون) باتمام نرسیده است

بیروت ۲۰ اکتوبر

جواد باشا از کریت وارد انجا شدودر ایام سیاحت اعلیحضرت امپراطور المان خدمت معظم الیه خواهد بود ناظم باشا والی دمشق از بیروت استدعا کرده که خود بنفسه متولی ترتیب نظام سیاحت وتوطید دائم امن شود همین والی درحوادث سنه ۱۸۹۵ رئیس بولیس بود

لندن ۲۱ اکتوبر

روزنامه طیمس رساله تلکرافی که از باریس رسیده منتشر داشته است مفادان ان اینست که کنت (موراویف) سعی بلیغ وجهد اکید در مسئله راجعه به (نشوده) کرده که در دوائر مفاوضات سیاسیه باقی ماند وهمچنین اشاره کرده که در مثل این احوال حاضره تیقظ وتحفظ لازم است

دولتین روس وفرانسه بر اثر سیاحت امبراطور المان سخت نکرانند واز روی تدقیق متوجه زیرا این سیاحت در نزد دولتین مزبورتین باعث حدوث شکوك وظنون شده است

اما روسیه میترسد که نتیجهٔ این سیاحت باعث ازدیاد علائق ومحبت میانه عثمانی ها والمانی هاگردد واین مخالف موازنه دول است اما فرانسه شاکی است که من بعد دولت المان در مسئله حمایت مسیحیین شرق مداخله نماید

اسلامبول ۲۰ ایضاً

محض تشریفات قدوم امپراطور وحفظ مراتب وشئونات اعلیحضرت معظم الیه در تمام شهر اتش بازی وچراغان شد فقط ملاحظه کردید که سفارت روسیه بیرق نکشید وباعلام ورود امپراطور کشتیهای خود رازینت نکرد

چین ایضاً

در (بکلنکك) اهالی شورش کرده مامورین فرانسه وعمال چین راکشته اندو اموانشانرا اتش زده اند حکومت فرانسه دراین خصوص بچین تحدیدات کرده وتعویضات خواسته است

لندن ایضاً

اوامر دولتی صادر شدکه قسم جدیدی برای سکونت فرقه اولی ازعسکر احتیاطی انشا کنند ولوایح حالیه تعدیل شود

بکمپانی روتر خبر رسیده که حالت سیاسی فیما بین بریطانیه بزرك وفرانسه تغییری نکرده وامثال این کونه وقایع قابل توجه هیچیك نیست ومحتمل است که مجلس ورزا در روز چهار شنبه منعقد کردد

اسلامبول ۲۳

اعلیحضرت امپراطور حرکت کردند

باریس ۲۳ ایضاً

(موسی دلکاسه) وزیر امور خارجه فرانسه کتابین اصفرین راکه موضوع اول انها نیل اعلا وثانی حوادث شرق وکریت است توزیع نمود در مسئله اول معلوم شدکه لورد (سالزبوری) تمام اراضیکه در تحت تصرف عبدالله تعایشی بوده مطالبه میکنند وموسی (دلکاسه) جواب میدهد که

پاریس بتاریخ ایضاً

بارون دو کورسل بلندن عودت کرده احتمال میرود که امشب اقتراحاتی جدید از طرف حکومت فرانسه مطرح مذاکره دارد

لندن ۲۵ ایضاً

مجلس وزراء روز پنجشنبه منعقد خواهد شد کتاب ازرق دیگر صادر شده و متضمن رساله است که حکومت مصر امداد اراضی تابع مصر را از لورد (سالیزبوری) طلب کرده است و محتوی مخابراتی است که میانه لورد (سالیزبوری) و بارون دو (کورسل) جاری شده است

پاریس بتاریخ ایضاً

در مجلس نواب بواسطه مسئله درایفوس کار بمجادله کشیده وهرج مرج شدیدی ظاهر شده است چون طرفداران حکومت بیش از طرفداران فرقه عسکریه بوده مسیو (بریسون) الحاح واصرار داشته که نواب بتصدیق سیادت سلطه ملکیه بر سلطه عسکریه اجماع نمایند وزارت استعفای خودرا تقدیم داشته و جنرال (شنوان) در ابتدای مجادله باکمال تغیر گفته است که رای من در مسئله درایفوس رای اسلاف من است و هرگز در سیاست با مسیو (بریسون) اشتراك نخواهم کرد واستعفا داده است

ورود اعلیحضرت امپراطور المانیا باسلامبول

خبرنگار مخصوص ما از اسلامبول

انچه رسما مقرر وتعیین شده بود باید ظهر روز دوشنبه هفدهم اکتبر اعلیحضرت امپراطور وامپراطریس درکشتی (هوهنزلو) وارد بغاز اسلامبول گردند بدین واسطه فرمان سلطانی صادر شد که در جلو بغاز (دردانل) روز یکشنبه وزراء وامراء دولت عثمانی موکب امپراطور معظم الیه را استقبال نمایند

بمقتضای اراده اعلیحضرت سلطان رئیس شورای دولت ووزیر امور خارجه باتفاق جمعی از رجال کبار قبل از وقت در قلعه سلطانیه حاضر شده منتظر ورود موکب اعلیحضرت امپراطور وامپراطریس بودند بواسطه باد مخالف واشتداد طوفان دریا کشتی امپراطور پناه بجزیره (زانت) یونان برده . از میعاد مقرر یکروز بعد یعنی روز دوشنبه وارد بغاز (داردانل) شدند

روز سه‌شنبه ساعت نه صبح باتفاق وزراء فخام وکشتی های جنگی عثمانی که محض پذیرائی ایشان از قبل در بغاز (داردانل) حاضر وآماده شده بودند وارد بغاز اسلامبول گردیده اعلیحضرت سلطان وحضرات شاهزادگان وصدر اعظم ووزراء وارکان مابین نیز در این وقت در جلو قصر (طولمه باغچه) در انتظار قدوم این مهمان عزیز بودند

چون رایت موکب امپراطوری از دور پدیدار شد کشتی های عثمانی شروع به توپ زدن کرده صدای موزیك نظامی نیز بلند شد اعلیحضرت سلطان در جلو قصر مزبور امپراطور وامپراطریس را استقبال فرموده در کالسکه مخصوص خود شان امپراطریس را در طرف یمین نشانیده منیر پاشا بسمت ترجمانی درجلو نشسته وامپراطور نیز باصدراعظم ومشیر فؤاد پاشای مصری در کالسکه دیگر وملتزمین رکاب امپراطور باشاهزادگان عظام ووکلای فخام در کالسکه های مخصوص

وازمیان صفوف عساکر وجمعیت اهالی که برای سیر وتماشا حاضر شده بودند کذشته وارد قصر (یلدز) شدند

چند دقیقه پس از نزول موکب امپراطور واستراحت اعلیحضرت معظم ایشان اعلیحضرت سلطان معظم الیه را رسما در عمارتیکه مخصوص اقامت ایشان ترتیب شده بود دیدن فرموده این ملاقات قریب چهل وچهار دقیقه طول کشیده واحدی جز بارون (تستا) ترجمان اول سفارت آلمان دراسلامبول با ایشان نبوده وانچه سخن درمیانه رفته جز ذات باری تعالی کسی را اکهی بران نیست.

بعد رسما امپراطور از اعلیحضرت سلطان بازدید فرموده در جلسه ثانی نیز ثالثی جز منیر پاشا ترجمان مخصوص اعلیحضرت سلطان نبوده است

یکساعت از ظهر کذشته امپراطور باتفاق امپراطریس درکالسکه نشسته بسفارت آلمان تشریف بردند که عصرانه در انجا صرف شود جمع کثیری از اهل سفارت وتبعه آلمان در سفارتخانه ازدحام کرده دندبو وچنانکه رسم است ازروی اخلاص واحترام اعلیحضرت امپراطور وامپراطریس را استقبال نموده پس از ورود اعلیحضرت امپراطور نطقی خطاب بحضار ز قرار تقریر ذیل فرمودند

(کمال خوشوقتی را دارم که جماعت آلمانیها را دارانجا بافراغ بال ورفاه حال ملاقات مینمایم ونهایت مسرورم که امروز از صدیق خودم اعلیحضرت سلطان شنیدم که از رفتار شماها کمال رضامندی را دارند وشماهانه بعضی از منزلین هیچوقت باعث زحمت وعلت عسرت حکومت عثمانی نیستید)

درساعت چهار امپراطور بتماشای مکتب حربیه عثمانی وامپراطریس بزیارت مریضخانه آلمانی رفته بعد باتفاق به (کلوب) آلمانی وازانجا بمدرسه دخترهای آلمانی تشریف برده تلامذهٔ مکتب به نشید وطنی آلمانی وبعد بسلام حمیدی عثمانی امپراطور را استقبال کرده وپس از اتمام نغمه وترنمات امپراطور روبایشان کرده میکویند

(تعجب دارم که شماها مارش عالی العال حمیدی رامانند نشید وطنی آلمانی ترنم مینمائید وبرشماها امروز لازم است که این دوسرودرا همواره باهم نوازید زیرا اینجا وطن ثانی شماست واعلیحضرت سلطان صدیق من شماهارا بعنایت شاهانه چندان رعایت درانجا میفرمایند که کویا در تحت رعایت امپراطور خودتان در وطن هستید)

دراین شب قصر یلدز را آذین بسته چراغان کرده بودند بقسمیکه ازدور چون کوه نور وسینه سینا بنظر می آمد واطراف قصر رابه بیرقها وعلمهای عثمانی و آلمان زینت داده بودند که شکوهی فوق تعریف وتمدیدی برتر از تمجید داشت

تشریفاتیکه برای امپراطور وامپراطریس تا این لیله منیره ترتیب داده اند عرض شد وانشا الله در مکتوب آتیه بقیه‌ارا خواهم نوشت

ایالات متحدهٔ امریکا

(معاهدهٔ پاریس)

از قرار نکارش روزنامهٔ (طیمس) روز جمعه مامورین امریکا واسپانیا که برای مذاکره صلح معین شده در پاریس مجلس کرده اند واول مذاکراتشان بخوبی باختتام رسیده است خبرنکار روزنامهٔ مذکوره

ز این ظلم واغتصاب چرا مات ارامنهٔ قفقاز صحبتی نمینمایند و فریادی نمیکنند و چرا در امثال این گونه امور فضیحه ساکت نشسته و اینجا بانکلیز نمیبرند تا اخذ انتقام از دولت روسیه نماید و حال انکه اگر چنین رفتاری از حکومت عثمانیه سر زده بود دول سبعه برپا ایستاده طلب اعاده اموال مغتصبه و تعویضات مالیه را مینمودند

کریت ودولت عثمانی

باب عالی لایحهٔ بتاریخ ۲۹ سپتمبر ماضی بعموم دول فرستاده و مذکور داشته است که برای اعطای استقلال بجزیره کریت حاضر است چنانکه مکرر از پیش وعده داده و تصریح نموده بود واز دول مزبوره خواهش کرده که پس از جلاء جنود عثمانیه و رجال اداره عسکریه حاکم مخصوصی مستقلاً برای کریت انتخاب شود که بموجب تصنیع لوائح و تسنین قوانین اجرای احکام دارد

دول اروپ در این امر هنوز مخالفت دارند و دول اربعهٔ روس و فرانسه وانکلیس وایطالیا مراغب و مصرند که قبل از تعیین حاکم عساکر عثمانی تماماً از کریت خارج شود ولی دولت آلمان و نمسه معارض این مطلبند

واز لایحهٔ که شبیه برسمی است چنین معلوم میشود که دولت روس اکراه دارد که عساکر عثمانی قهراً ترك جزیرهٔ مزبوره کویند و میخواهد حل این مسئله به نرمی و خوشی بشود

انکلیس وهندوستان

در ۲۲ ماه حال روساء قبائل افریدیه و قبائل دیکر در مضیق خیبر اجتماع نموده متفقاً و متحداً بمذاکره خواهند پرداخت تا انکلیس ازصرافت کرفتن صلاح و مرتبات انها بیافتد چنانچه از قبل کفته وایشان از قبول این تعهدات مجبور داشته بود

بواسطه حصول اتفاق میانه قبائل مزبوره و رجوع اضطرابات در حدود هند دولت انکلیس از این اجتماع ترسناك و امکان هم ندارد که بقوهٔ جبریه منع آن نماید

ایتالیا

مسئله مصارفیکه برای ساختن کشتیهای تازه جنکی مدتی قبل در موقع مذاکره بود باتمام رسید (ادمیرال پالامبو) وزیر قوای بحریه در انچه وزیر مالیه و سایر وزراء اظهار داشته بودند قبول کرد و این مسئله دائر به پیشرفت قوای بحریه بود و مبلغی که برای این خرج معین شده پانصد و چهل ملیون (لایر) است و این مبلغ در ظرف هشت سال باید تماماً صرف قوای بحریه کردد

(ادمیرال پالامبو) پس از اظهار تشکر ابراز داشت که از ابتدای سال آینده شروع باین کار خواهد نمود

جمهوری آرژانتین

(جنرال راکو) روز سه شنبه بریاست جمهور برقرار کردید بنا به نطقیکه در کانکرس کرده اظهار میدارد که من انچه باید وشاید در ازادی ورفاه حال رعیت و تأدیه دیون و حمایت تبعه وزیردستان بذل همت مصروف خواهم داشت و نیز بیان کرد که در مباحثه سرحدی (پرو) بفتوای ملکه (ویکتوریا) کمال وثوق را دارم جنرال مزبور از قرار شرح ذیل هیئت وزراء را انتخاب کرده است

(سنور بفر) ــ وزیر داخله (سنور روزا) ــ وزیر مالیات (سنور کامپو) ــ وزیر جنك (سنور ریوازاویا) ــ وزیر بحریه (سنور سیویت) ــ وزیر امورات جمهور (سنور فرد) ــ وزیر زراعت (سنور الکارتا) ــ وزیر امور خارجه هنوز کسی برای وزارت عدلیه مشخص نشده است

کریت

(وظلم اروپا)

مسئله کریت وظلم دول اوربا نه چندان است که بشرح آید ودر توصیف کنجد زبان قلم از ذکر آن عاجز وشرمنده وصفحه قرطاس در نقل آل خجل وسر افکنده است سبحان الله از تمدن وعدالت اروپا وداعیان آز چه نیکو در حفظ وحراست ابنای جنس انسان میکوشند ودر حمایت بنی نوع بشر بذل همت میفرمایند جای هزار تمجید وآفرین است اسلام راهمیشه متعصب وجاهل وجابر وظالم وخود را طرفدار انسانیت ومظلوم ومجبور وسالم میخوانند نمیدانم اگر مجازات ومکافات راست است مجازات ظلم ایشان ومکافات مظلومیت چه خواهد بود گویا بعقیده انها ما مسلمانان جزء بنی نوع بشر نیستیم که مالمان مباح وجانمان هدر است هرچه تظلم کنیم فریادرسی نه وهرچه لابه کنیم داد خواهی نه (ویل لمن شفعائه خصمائه)

اگر زمین جزیره کریت را امروز حفر کنیم هرطرف خون مسلمانان وعساکر اسلام بجوشش آید که درراه حفظ این جزیره ازجان شیرین کذشته اند وجان داده اند دولت علیه عثمانی بقدر چند برابر قیمت کریت وجمعیت ان مال وجان تلف کرده که یکی از ان جمله وقایع حرب اخیر بایونان ومیدان تسالیا است که تاانقراض عالم نامش ار صفحات تاریخ امم حک نخواهد شد تا اینکه فتح تسالیا یونانیهارا مجبور تخلیه کریت

کرد وقتی در یکی از شورشهای کریت انازونی به دولت علیه عثمانی تکلیف فروش جزیره مزبوره کرده جواب ردشنید بعدروس بتوسط سفیر خود در اسلامبول از اعلیحضرت سلطان رسما ازجهت وسقم این سئوال نمود اعلیحضرت سلطان در جواب فرموده بودند هیچ قطعه از تراب کریت یافت نمیشود مکر در ان خون ابناء من ریخته چنین اراضی نه فروخته ونه اجاره داده میشود

این همه عساکر سلطانی درجنک اخیر فدای کریت شدتا (فاسوس) وهمراهانش از این جزیره بیرون رفتند

بعد همین دول اروپا دولت علیه را مجبور بتخلیه قطعه (تسالیا) کردند وغرامت جنک یونان رادرمیان خود قسمت کرده بدولت علیه پرد اختند هنورخون مسلمان از قطعه تسالیا خشک نشده وکفن شهداء دشت دومکه نپوسیده چه شد که باز متفقا دولت علیه رامجبور به تخلیه کریت کردند وازروی چه دیانت وانسانیتی این ظلم شنیع راروا داشتند (اللهم اجعل الظالمین مقهورا) بااین همه ظلم وجور وتعدی چشم روزکار نظیر ان ندیده وکوش جرخ مثل ان نشنیده هنور دعوی مظلومیت میکنند ولاف انسانیت میزنند تفو بدین تمدن وانسانیت نتیجه ان سفک دماء وفساد در ارض است

مقصودم از نکارش ین مقاله تنبیه اهل وطن است که از مکر وکید این بدبینان دشمن اسلام غافل منشینید وزبان چرب آنان فریفته نشوید وکاری کنید که در میانه این دو ملت اسلام نیز چنانکه اتحاد دولتی است اتحاد ملی نیز باشد که عنقریب اکر باین روش بکذرد ارجهالت پشیمان خواهیم شد وپشیمانی سودی نخواهد داشت فاعتبروا یااولوا الابصار

مقالهٔ مخصوصه

(کفت پیغمبر که چون کوبی دری عاقبت زان دربرون آید سری) چون امروز کلیه مطبوعات فارسیه چه درخاک ایران

بطرز جدید وقانون نو

پس ای ابنای وطن وبرادران گرامی دامن مردی برکمر زنید ودر افتتاح مکاتب ومدارس همت گمارید که درد جهالت را داروئی بهتر از مکتب وزخم حماقت را مرهمی نیکوتر از مدرسه نه

تا احتیاجات ما از امتعه خارجه کم شود وانچه خود بار آریم خود بخوریم وانچه خود کاریم خود بدرویم حال گشته ما را دیگران میدروند وبار آورده ما را دیگران میخورند وقتی ما ها تربیت شویم وازشجره طیبه تمدن ثمر بریم حاجت بران نیست که دیگران مملکت ما را اصلاح کنند وفواید اراضی ما را ببرند یاراه وچاه را بما بنمایند بدیهی است بینا از افتادن در چاه احتراز نماید ودانا از خوردن سم پرهیز جوید

پس امروز اگر ما دعوی بینائی ودانائی کنیم دروغ گفته باشیم زیرا که از خوردن سم پرهیز نداریم واز افتادن در چاه بیم خبر از شهر نشناسیم ونفع از ضرر ندانیم غلات وحبوبات ما را در عراق موشان میخورند واز کثرت ازدیاد در خرمنها می پوسد ولی اهل اذربایجان از فقدان ان جان می دهند واز جان میگذرند اگر فواید ومنافع راه آهن را می دانستیم که از کیمیا گری بیشترانست نه هرگز ان افراط در عراق بودونه آن تفریط در آذربایجان

رشته تجارت وانتفاع امروز در ایران از هر سرزمین بیشتر ولی افسوس که ما در ظلمات جهل گرفتار وگوهر ولآلی خودمان را سنگریزه می پنداریم واز برداشت ان ننگ داریم

دریغ هنرهای ما یکسر عیب گشت وفنهای ما ریب دیوان اجانب در نظر ما پیکر پری دارند ودوزخیان مغربی جمال حورا هرچه منسوب بانها است رشته مریم وبافته عیسی وهرچه خودمان داریم کاشته یزید ودرو کرده شمراست متاع خالص خود ما را بجوی نخریم واجناس قلب اروپ را درمملکت رواج دهیم

راست است امروز ما محتاج بخارجه هستیم ولی نه انقدر که خودمان خودمانرا محتاج کرده ایم فرضاً متجاوز از سه چهار ملیون امروز پول ایران بخارجه رفته در عوض ماهوت کلاه می آید وحال انکه کلاه های بدک رمانی وبروجردی وکاشی چه از حیثیت قشنگی وچه از حیثیت دوام نسبت به کلاه ماهوت ندارد

حرف در اینجاست که کلاه های فرنگان تمام نداست ومعلوم میشود پارچه بهتر از نمد برای کلاه نیافته اند در اینصورت اگر ما تأسی بایشان کنیم وتقلید ازانها نمائیم باید کلاه نمد سر بگذاریم واگر به کلاه مملکت خود بگریم باز باید نمد باشد نمیدانم حسن سر گرفتن این کلاه چیست مگر خرابی مملکت وپریشانی وفقر ملت

ما انشاالله این مسئله را من بعد مخصوصاً عنوان کرده بحث خواهیم نمود ودراین مقاله بیش ازاین گنجایش ندارد وسر رشته مطالب ازدست میرود

روزنامه (المؤید) در تحت عنوان (استحفل الداء) مقاله مینگارد دیدم بیچاره امروز مشرقیان خصوصا اسلام تمام بدرد ما گرفتارند وهمه هم آوازهستیم مناسب دیدم که مقاله انرا ترجمه کرده در ذیل این ارتیکل مندرج نماید (بیا سوته دلان گردهم آئیم ، که قدر سوته دل دل سوته دونو)

«بقیه دارد»

فشوده

رسالهٔ رسمیه که وزارت خارجیه در تحت عنوان (مخابرات رسمیه بادولت فرانسه درخصوص نیل اعلی) صادر کرده بود روزنامه مجات انکلیس دردهم اکتوبر

انتشار داده اند و چون راجع بمسئلهٔ مهمه (فشوده) است ذیلا ترجمه و نقل میشود

شروع این مخابرات باین مراسله ایست که (سیرادمون مونسن) سفیر انکلیس در فرانسه مورخه دهم دسمبر به لورد سالیس بوری نوشته است

امروز پاکت شما که بتاریخ دیروز بارسول مخصوص ارسال فرموده بودید شرف وصول بخشید از اوامر و آراء حکومت اعلیحضرت ملکه در انچه مسیو هانوتو در خصوص وادی (نیجر) و بلاد متعلقه ان عرض داشته شرحی مرقوم بود چنانکه من نیز در کاغذ مورخه ۲۷ شهر ماضی راپورت کرده بودم

بدون اینکه فرصتی زائل شود و وقتی فوت کردد آراء حکومت اعلیحضرت ملکه را چنانکه در خطاب جناب شما مندون بود بصورت رسمی اظهار داشته و اکنون کمال شرف و افتخار را دارم باینکه خدمت سامی مذاکراتیرا که در انخصوص با حکومت جمهوری فرانسه شده عرض و ابلاغ دارم و مخابراتیکه از پیش درباب قتل حمله مرشان وانچه جرائد فرانسه دراین حادثهٔ محزنه انتشار داده بودند نزد شما فرستاده ام تمام دلالت میکنند که حکومت (بریطانیه) امروز از بابت وادی نیل اعلی و مایتعلق بها شدیداً محتاج است که با حکومت فرانسه مذاکراتی چند بمیان آرد و مقاصد و مآرب خود را اظهار نماید و از انجاکه شخص خودم را مکلف میدیدم با (مسیو هانتو) سخت مذاکره و کفتکو کردم و نمی بینم این مخابره بطریقی که ما رسم کرده ایم انجام پذیرد درباب موضوع مخابرات اولی یعنی مرکز مادر غربی افریقا طریق وصول باتفاق تام نهایت صعب و دشوار مینماید

صورت مکتوب سیر آدمونس بمسیو (هانتو)

نقطهٔ ثانی که اعلانش واجب و حق فرانسه است املاک جزء شمالی و جنوبی بحیره (تشاد) میباشد و حکومت اعلی حضرت ملکه ابدا حرفی در این خصوص ندارد ولی باید حکومت جمهوری بداند که بواسطهٔ املاک این زمین در آینده روزی راه به وادی نیل اعلی باز خواهد شد و ناچار امروز باید بشما اطلاع بدهم که حکومت انکلیس هیچیك از دول اوروپا را در هیچیك از قطعات وادی نیل ذیحق نمیداند چنانکه در چند سال قبل آراء حکومت اعلیحضرت ملکه در پارلمنت بدین مسئله تصریح کرده و ذکر آن هنکام وزارت لورد روزبری بواسطه سیر (ادوارکرای) شده و هم دران اوان رسماً حکومت جمهوری فرانسه را از چکونکی حال اطلاع داده است و وزارت حالیه نیز انچه از پیش کذشته و سیر (کرای) اظهار داشته ممضی و مقرر میدارد و کلمه بکلمه موافقت مینماید

جوابی که مسیو (هانتو) به لورد سالیسبوری نوشته و بتوسط مسیو (کوسین) سفیر فرانسه مقیم لندن بمشار الیه رسیده از این قرار است)

پاریس ۲۳ دسمبر سنه ۱۸۹۷

جناب لورد در خطابتان بعد از اعتراف بحقوق فرانسه در جزء شمالی و شرقی بحیره (تشاد) ذکر کرده اید که جز انکلیس هیچ دولتی را از دول اروپ حق تصرف و نفوذ در هیچیك از قطعات وادی نیل نیست

دعاوی مخصوصه فرانسه و بریطانیه کبری که بایکدیکر در نواحی (تشاد) داشتند تفویض بمعاهده سنه ۱۸۹٤ شد و در بند پنجم این اتفاقیه مبرمه که در نهم اکتوبر انسال به مستر (فیپس) تقدیم کردید بانتهی رسیده است

در این معاهده بغیر از حقوق دولتین در غربی و شرقی (نیجر) ذکری رفته و در ان حرفی که مختص وادی نیل باشد مرقوم نشده و بهمین لحاظ در مطالب جزئی که امروز انکلیس موضوع بحث قرار داده معارضه نخواهیم کرد و در خصوص خلاصه بند پنجم مزبوره و مذاکرات متعلق بآن در دهم اکتوبر ۱۸۹٤ دو کاغذ میان من و مستر (فیپس) رد و بدل شده کفتکو ختم شد « بقیه دارد »